

Uitvoeringsprogramma
Landschapontwikkelingsplan
Van Veluwe Tot IJssel

TOELICHTING OP UITVOERINGSPROGRAMMA LOP VAN VELUWE TOT IJSSEL

EPE, HEERDE, VOORST EN APELDOORN

28 juli 2009

ONTSTAAN UITVOERINGSPROGRAMMA

Het Landschapsontwikkelingsplan (LOP) is tot stand gekomen in de periode 2007-2009 en bestaat uit een gebiedsanalyse en een visie op het landschap van de 4 IJsselvalleigemeenten. De landschapsanalyse van het plangebied onderscheidt deelgebieden uiteenlopend van landschapseenheden (zoals bijvoorbeeld de oeverwallen) tot waardevolle landschapselementen (zoals het Apeldoorn Kanaal). Het Uitvoeringsprogramma (UVP) is de doorvertaling van de gebiedsanalyse en -visie naar uitvoeringsgerichte projecten en programma's. Het UVP van Veluwe tot IJssel is opgesteld door Stichting Landschapsbeheer Gelderland.

UITGANGSPUNTEN FORMULERING UVP

De volgende uitgangspunten zijn met de projectgroep geformuleerd en vormen het kader voor het UVP:

- In het UVP is een balans aangebracht tussen flexibiliteit en doelgerichtheid. Flexibiliteit om het UVP actueel te houden voor de geldigheid van het LOP en om in te kunnen springen op nieuwe kansen die zich de komende jaren zullen voordoen. Doelgerichtheid is gewenst om de doelen van het LOP voldoende tastbaar en meetbaar te maken.
- In het UVP wordt zoveel mogelijk een gebiedsgerichte integrale aanpak gehanteerd. Waar mogelijk worden de projecten geografisch gerangschikt. Bij het opstarten van een gebiedsgericht project worden de voor dat gebied gestapelde doelen geïntegreerd en gezamenlijk uitgevoerd. Daarbij kunnen

eventueel meerdere (delen van) projecten uit het UVP met elkaar worden gecombineerd.

- Het UVP is afgestemd op de uitvoeringsstrategie.
- Het UVP omvat projecten waarbij één of meerdere gemeenten betrokken zijn. De rol die de gemeente speelt loopt naar gelang de aard van het project uiteen van initiatiefnemer, regisseur, (co)financier, uitvoerder, vergunningverlener of bijvoorbeeld participant van een projectgroep.
- Het UVP omvat alle projecten en activiteiten die bijdragen aan de realisatie van de doelen zoals gesteld in het LOP, inclusief reeds lopende projecten.
- Deelgebied specifieke projecten worden per deelgebied beschreven. Het zijn projecten die ingaan op opgaven die karakteristiek zijn voor dat deelgebied.
- Projecten van algemene aard, die op het gehele plangebied van toepassing zijn, worden als koepelprojecten geformuleerd. Dit zijn projecten die ingaan op algemene opgaven die spelen in een gebied groter dan een van de deelgebieden, maar ook bijvoorbeeld de te ontwikkelen LOP-projectorganisatie, te voeren communicatie over het LOP en de ontwikkeling van instrumenten. Verder dienen de koepelprojecten als vangnet. Doet zich een kans voor in het plangebied om bij te dragen aan de LOP-doelen maar is het project niet te vervatten in een van de geformuleerde deelgebiedprojecten, dan kan het project onder een van de koepelprojecten worden ondergebracht en van daaruit worden gefinancierd. Soms kan elke gemeente zelfstandig werken aan

deze projecten, in andere gevallen is intergemeentelijke samenwerking vereist.

- Het UVP maakt de gewenste behoefte inzichtelijk voor wat betreft middelen en fte's per gemeente alsook gezamenlijk. De middelen zoals vermeld hebben betrekking op het jaargemiddelde voor de komende 4 jaar.
- De projectbeschrijvingen zijn in terminologie afgestemd op het vigerende en beschikbare subsidiekader.
- Het UVP heeft net als de LOP-visie een looptijd van 10 jaar.

GEVOLGDE WERKWIJZE

Opzetten bronlijst

Er is een inventarisatie uitgevoerd van alle bestaande plannen en projectideeën. Dit heeft geleid tot een projectenlijst, de zogenaamde bronlijst. Basis voor deze lijst vormden onder meer de uitvoeringsprogramma's van de oude gemeentelijke landschapsbeleidsplannen, waterplannen en een groslijst van projectideeën van LOS Stadomland. Ook aan de hand van verslagen van een viertal bijeenkomsten met de Klankbordgroep in de deelgebieden (de zogenaamde roashows) zijn wensen door burgers en organisaties geïnventariseerd.

De aldus verkregen projecten verschilden sterk van inhoud en schaalniveau. Verder is vastgesteld of de bestaande projectideeën passen binnen de nieuwe LOP-Visie. Kortom; welke projecten dragen bij aan het realiseren van de visie op het landschap voor de komende 10 jaar? Welke projecten moeten nog worden gerealiseerd? En welke kunnen worden geclusterd tot logische eenheden? Dit heeft de basis gevormd voor het UVP.

Formuleren nieuwe projecten op basis van de opgave en visie LOP

Naast de vele bestaande projecten zijn er nieuwe projecten nodig om het LOP te kunnen realiseren. Hiertoe is met de vier gemeenten de visie doorgenomen en doorvertaald naar projecten. Voor overkoepelende thema's en deelgebieden vond dit plaats in de projectgroep. Verder zijn per gemeente workshops georganiseerd met als doel om de verschillende gemeentelijke afdelingen (natuur en landschap, water, verkeer, ruimtelijke ordening, cultuurhistorie, recreatie) bij het opstellen van het UVP te betrekken.

In alle sessies zijn de vragen gesteld; wat zijn in dit gebied de uitdagingen en opgaven? Hoe vertalen we deze door naar een project? Is het een deelgebiedspecifiek project of kunnen deze activiteiten onder een koepelproject worden geschaard?

De hieruit voortvloeiende lijst met nieuwe projecten is samengevoegd met het overzicht van al bestaande projecten c.q. projectideeën (de bronlijst).

Om het integrale karakter van het LOP en UVP met betrekking tot landschap recht te doen is tenslotte een korte bureaustudie verricht. Zo zijn de Regionale Structuurvisie De Voorlanden Stedendriehoek 2030 (RSV), de Uitvoeringsprogramma's Ecologische Poorten, het Provinciaal Meerjarenprogramma Vitaal Gelderland (PMJP) en het Uitvoeringsprogramma Nationaal Landschap De Veluwe doorgenomen op voor het landschapsbeleid relevante projecten en programma's. Ook deze zijn overgenomen in het UVP.

Ten slotte heeft toetsing plaatsgevonden met de klankbordgroep

Uitwerking UVP met de projectgroep

In daaropvolgende bijeenkomsten met de projectgroep is het UVP nader uitgewerkt. Zo zijn de projectdoelen en voorbeelden gedefinieerd en is vastgesteld welke partijen bij projecten betrokken zijn.

De projectgroep heeft voor de koepelprojecten gezamenlijk haar ambitie uitgesproken. Deze ambitie wordt uitgedrukt in samenwerking bij de planvorming en uitvoering, beschikbare financiën en het al dan niet met voorkeur willen uitvoeren van een project. Voor de deelgebiedspecifieke projecten, waarvan de meeste in één gemeente spelen, heeft iedere gemeente voor zich haar ambitie uitgesproken. Dit is in het UVP doorvertaald evenals de financiering die de gemeenten voor de projecten willen inzetten.

Klankbordgroep en stuurgroep

Het UVP is in losse sessies behandeld in de Klankbordgroep en Stuurgroep waarna deze is afgerond op basis van de aangeleverde reacties.

OPBOUW UITVOERINGSPROGRAMMA

Het UVP bestaat uit twee projectlijsten; één voor de koepelprojecten en één voor 17 deelgebieden. De koepelprojecten zijn ingedeeld per sector (landschap, natuur, landbouw, etc.). De deelgebiedprojecten worden, los van de doelen en activiteiten, per deelgebied benoemd in de volgorde zoals gehanteerd in de LOP-visie.

De projectbeschrijvingen zijn kort geformuleerd. Bij de toekomstige uitwerking van een project in een concreet projectvoorstel wordt steeds de gewenste inhoud op dat moment nader uitgewerkt evenals projectorganisatie, planning en bijvoorbeeld financiering. Onderstaand een toelichting op de projectenlijst.

Code

Ieder project is voorzien van een unieke code. Voor de koepelprojecten wordt de code voorafgegaan met een 'K'. Voor de deelgebiedspecifieke projecten staat een 'D'. Als een project bestaat uit meerdere deelprojecten dan worden deze voorzien van een subnummering.

Project

Elk project heeft een projectnaam. Dit is een voorlopige werktitel. Bij de nadere uitwerking van het project wordt een definitieve, aansprekende naam vastgesteld.

Projectbeschrijving / doel

In het kort wordt het doel van het project benoemd en zo mogelijk de maatregelen die daarvoor worden ontplooid.

Voorbeelden activiteiten en resultaten

Voor alle projecten is ter verduidelijking een extra kolom bijgevoegd. Hierin worden voorbeelden genoemd van activiteiten en resultaten die onder dit project kunnen worden uitgevoerd. Bij de deelgebiedprojecten worden ter verduidelijking soms concrete gebiedsnamen gebruikt

Initiator

De initiator is diegene die naar verwachting het initiatief zal of moet nemen om het project op te starten. Bijvoorbeeld vanuit maatschappelijke verantwoordelijkheid, vanuit eigen belangen of vanwege de kennis en ervaring die bij een bepaalde partij aanwezig is. De initiatiefnemer hoeft niet per definitie ook de uiteindelijke projecttrekker of financier te zijn, wel zal deze doorgaans bij de verdere planuitwerking en uitvoering betrokken blijven.

Betrokkenen

Dit zijn de partijen waarvan voornamelijk verwacht wordt dat zij op een bepaalde wijze bij het project betrokken zullen zijn. Bijvoorbeeld als projectgroep, adviseur, belanghebbende, vertegenwoordiger van een doelgroep, etc. Bij de koepelprojecten staan vaak diverse partijen als initiator of betrokkene vermeldt. Dit komt omdat in het kader van dat project de komende jaren diverse deelprojecten zullen worden opgestart, ieder met zijn eigen initiator en betrokkenen.

Prioriteit

Met een 'X' zijn de projecten aangeduid die, indien de mogelijkheid zich voordoet, met voorrang worden uitgevoerd.

Financiering

Uitlopende activiteiten oefenen een invloed uit op het landschap. Vanwege de daardoor benodigde integrale inbreng in het UVP wordt een beroep gedaan op diverse, binnen de gemeentelijke organisaties vertegenwoordigde, afdelingen. Variërend van natuur & landschap tot verkeer en van cultuurhistorie tot economie en leefbaarheid. Hierdoor kan met het LOP ook geen los budget worden gereserveerd voor de uitvoering. Zo zal bij de landschappelijke inpassing van een rondweg het budget gereserveerd worden vanuit afdeling verkeer en brengt de landschapscoördinator het landschappelijke programma van eisen in. Terwijl deze voor het herstel van landschapselementen zijn eigen budget inzet en de trekkersrol voor de aanleg van een fietspad bij afdeling recreatie ligt.

Beschikbare gemeentelijke middelen worden vooral ingezet om processen op gang te brengen, en mensen te stimuleren om zich in te zetten voor de doelen van het LOP (zie ook uitvoeringsstrategie). Waar mogelijk worden middelen ingezet als cofinanciering bij subsidieaanvragen. Indien sterk gewenst kunnen niet subsidiabele maar hoognodige activiteiten met eigen middelen worden gefinancierd.

Sectoren

Globaal is met een 'X' aangegeven met welke sectoren een project raakvlakken heeft. Hiermee wordt snel duidelijk hoe integraal of sectoraal een project is ingestoken. Maar ook welke gemeentelijke afdelingen bij een project betrokken zijn.

Code	Project	Projectbeschrijving / doel	Voorbeelden activiteiten en resultaten	Initiator	Betrokkenen	Prioriteit				Financiering	Sectoren									
						Apeldoorn	Epe	Heerde	Voorst		Stad & platteland	Landbouw	Natuur/ecologie	Water	Landschap(selementen)	Cultuurhistorie	Recreatie, toerisme & beleving	Wonen/werken & economie	Duurzaamheid & leefbaarheid	Communicatie, kunst & cultuur
K.1.4	Verankeren en versterken werklandschappen	<i>Ontwikkelen groene werklandschappen; vergroenen van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen en voorzieningen zoals sport en spel</i>	Inpassen van bestaand en te ontwikkelen werklandschappen in haar karakteristieke omgeving. Uitvoering middels aanleg beeldbepalende beplantingen, zoals laanbeplantingen, versterken van de natte elementen en daar waar landgoederen in beeld komen, hierop ontwikkeling afstemmen.	Gemeente Voorst	VAB-eigenaren, sportverenigingen, verenigingen van eigenaren, SLG				X		X			X			X			
K.1.5	Kern en dorp in het landschap	<i>Verbeteren relatie dorpen/kernen en landschap. Creëren natuurlijke overgang op de dorpsranden naar landschap.</i>	1) Uitwerken aansluiting groenstructuurplannen / groenbeleidsplannen op landschap (LOP). 2) Stimuleren lokale ommetjes voor bewoners. 3) Stimuleren landschappelijke inpassing dorpsranden. 4) Stimuleren uitvoering natuur- en landschapsprojecten uit dorpsplannen. 5) Door laten lopen lijnenstructuren en landschapselementen in de dorpen. 6) Landschappelijk ontwikkelen van woningbouw Veessen (samen met aanleg Hoogwatergeul). 7) Ontwikkelen vanuit boerderijen.	Gemeenten, PBHWG	VVV IJsselvallei, Waterschap Veluwe, Stichting Heg-en-Landschap, Stichting IJsselhoeven, Gelders Genootschap, plaatselijke belangenorganisaties, particulieren, SLG	X	X	X	X		X		X	X	X	X	X	X		
K.1.6	Ruimtelijke bescherming landschap	<i>Inventariseren en in bestemmingsplannen veiligstellen van karakteristieke en landschappelijke waarden. Logische en fraaie overgangen creëren tussen dorp en landschap.</i>	Planologisch beschermen van: 1) Overhoeken in dorpen op oeverwallen. 2) Hagen en beplantingen in uiterwaarden. 3) Contrast kampen en omliggend landschap door concentreren van bebouwing op de kampen. 4). Openheid in natte heideontginningen (zoals Wijnberg), op de enken, in de beekdalen, op de graslanden in de karn hooilanden in de broeken en in de planmatige ontginningen.	Gemeenten	Provincie Gelderland, Waterschap Veluwe, RWS, landschapsuitvoerders, LTO Noord, plaatselijke belangenorganisaties, SLG	X	X	X	X		X		X	X	X	X				
K.1.7	Overheden geven het goede voorbeeld	<i>Uitvoeren van vakkundig onderhoud aan wegbeplantingen en landschappelijke beplantingen door overheden.</i>	Overheden (Gemeenten, Waterschap Veluwe, Provincie en Rijk) geven het goede voorbeeld, met name bij snoeien van boom- en laanbeplantingen. Verantwoord beheren van watergangen en landschappelijke beplantingen.	Gemeenten	Waterschap Veluwe, Provincie Gelderland, RWS, landschapsuitvoerders								X		X	X	X			
K.1.8	Versterken landschap middels wegbeplanting	<i>Aanleggen en beheren van wegbermen en van bomen langs wegen en waterlopen in overeenstemming met aanwezige landschapstype.</i>	Behouden en herstellen lanenstructuur en wegbeplanting door: 1) Aanplanten van bomen (bijvoorbeeld beuken, eiken, lindes, kastanjes) langs wegen. 2) Aanplanten van hagen langs paden op de oude bouwlanden/dekzandruigen maar buiten de waardevolle open ruimtes. 3) Stimuleren van laanbeplantingen in de planmatige ontginningen bijvoorbeeld met iep (resistente variëteit). 4) Omvormen van niet in het landschapstype passende beplanting.	Gemeenten	Provincie Gelderland, Waterschap Veluwe, RWS, landschapsuitvoerders, SLG								X	X	X	X				
K.2	Natuur en biodiversiteit																			
K.2.1	Ontsnippering	<i>Versterken van migratiemogelijkheden voor fauna (soortenbescherming).</i>	1) Onderzoeken wenslocaties faunavoorzieningen. 2) Aanleggen faunavoorzieningen bij infrastructuur (rasters, tunnels, duikers, schermen, e.d.).	Gemeente Epe, PBHWG	Provincie Gelderland, Waterschap Veluwe, KNNV, FBE, landschapsuitvoerders		X						X							

Code	Project	Projectbeschrijving / doel	Voorbeelden activiteiten en resultaten	Initiator	Betrokkenen	Prioriteit				Financiering	Sectoren										
						Apeldoorn	Epe	Heerde	Voorst		Stad & platteland	Landbouw	Natuur/ecologie	Water	Landschap(selementen)	Cultuurhistorie	Recreatie, toerisme & beleving	Wonen/werken & economie	Duurzaamheid & leefbaarheid	Communicatie, kunst & cultuur	
K.3.1	Versterken watersystemen	<i>Integraal versterken van waterelementen (kanalen, beken, weteringen en poelen) vanuit een stroomgebiedbenadering in zowel het buitengebied als dorpen en steden.</i>	1) Bevorderen van sponswerking en stimuleren van vasthouden en berging water in hele watersysteem. 2) Uitvoeren GGOR-doelen. 3) Implementeren antivedrogingsmaatregelen (o.a. in Gagelven en Vossenbroek). 4) Aanleg natuurvriendelijke oevers. 5) Ontwikkelen nieuwe natte natuur (EVZ). 6) Versterken karakteristieke biotopen. 7) Hermeanderen van natuurlijke watergangen. 8) Landschappelijke versterking waterelement. 9) Verbeteren ecologische en chemische waterkwaliteit (KRW). 10) Planologische verankering waterdoelstellingen. 11) Vergroten waterberging Grootte Weetering (samen met aanleg Hoogwatergeul).	Waterschap Veluwe, PBHWG	Provincie Gelderland, Gemeente Epe, Heerde, Voorst, particulieren, TBO's, Gelders Particulier Grondbezit, Stichting Beken en Sprengen			X					X	X	X	X	X	X			
K.4	Duurzame landgoederen																				
K.4.1	Versterken landgoederen	<i>Behouden van oude landgoederen als zelfstandige eenheid in het landschap door vernieuwend landgoedgebruik.</i>	1) Opstellen landgoedversterkingsplannen. 2) Ontwikkelen nieuwe natuur. 3) Versterken boscomplexen. 4) Ondersteunen landbouw gecombineerd met landschapselementen. 5) Behouden en versterken cultuurhistorische relicten. 6) Opstellen en uitvoeren Ontwikkelingsvisie landgoed Woudhuis inclusief uitbreiding (Groene Mal).	Landgoedeigenaren, Gelders Particulier Grondbezit	Gemeente Epe, Voorst, Provincie Gelderland, TBO's, LTO Noord, Gelders Genootschap, Vereniging VeluweJsselzoom, plaatselijke belangenorganisaties, SLG								X	X	X	X	X	X			X
K.4.2	Beheer landgoederen	<i>Stimuleren en ondersteunen duurzaam beheer landgoederen.</i>	1) Waterretentie. 2) Herstel watersystemen. 3) Onderhoud en verjonging van lanenstructuren. 4) Ondersteunen landbouw gecombineerd met landschapselementen. 5) Onderzoek functieverandering toegespitst op landgoederen.	Landgoedeigenaren, Gemeente Epe, Provincie Gelderland, Waterschap Veluwe	Gelders Particulier Grondbezit, Stichting Beken en Sprengen		X						X	X	X	X	X				
K.4.3	Nieuwe landgoederen	<i>Bevorderen vorming nieuwe landgoederen in vanuit landschappelijk oogpunt daartoe geselecteerde deelgebieden.</i>	Stimuleren landgoederen langs Bandijken, in de kampenontginningen (zandopduikingen), op de overgang van oude bouwlanden en dekzandruggen naar beekdalen en in de randen van de droge bos- en heideontginningen.	Gemeenten	Provincie Gelderland, Gelders Genootschap, Waterschap Veluwe, TBO's, particulieren								X	X	X	X	X	X			
K.5	Levend Verleden																				
K.5.1	Historische wegen en paden	<i>Behouden en herstellen van oude wegen en paden (o.a. kerkpaden, schoolpaden, lijkwegen, hessenwegen, herenwegen en koningswegen) in het landschap.</i>	1) Stimuleren behoud en herstel oude wegen en paden. 2) Stimuleren recreatief (mede)gebruik oude wegen en paden.	Gemeente Epe, Heerde, Voorst	TBO's, Provincie Gelderland, (cultuur)historische verenigingen, VVV Jsselvallei, Gelders Genootschap, Vereniging VeluweJsselzoom, Gelders Particulier Grondbezit, plaatselijke belangenorganisaties, particulieren,SLG										X	X	X				X

Code	Project	Projectbeschrijving / doel	Voorbeelden activiteiten en resultaten	Initiator	Betrokkenen	Prioriteit				Financiering	Sectoren										
						Apeldoorn	Epe	Heerde	Voorst		Stad & platteland	Landbouw	Natuur/ecologie	Water	Landschap(selementen)	Cultuurhistorie	Recreatie, toerisme & beleving	Wonen/werken & economie	Duurzaamheid & leefbaarheid	Communicatie, kunst & cultuur	
K.8.1	Uitvoeringstrategie	<i>Uitvoeren uitvoeringsstrategie LOP: ontwikkelen van een projectorganisatie voor de uitvoering van het LOP en uitwerking van instrumenten als kader voor regulering en stimulering van activiteiten in het landschap.</i>	1) Uitwerking van de mogelijkheden geboden binnen de GREX-wet. 2) Onderzoeken en ontwikkelen van vergoedingssystematieken zoals subsidieregelingen of een Gemeentelijke uitwerking van de systematiek GroenBlauwe Diensten. 3) Uitvoeren van welstandsbeleid / ambtelijke toetsing op het geheel van erf en gebouw, zodat de landschappelijke kwaliteit van de oude akker behouden blijft. 4) Stimuleren en samenbrengen van partijen in het gebied.	Gemeenten Epe, Heerde en Voorst	Provincie Gelderland, landschapsuitvoerders, adviesorganisaties, Waterschap Veluwe, TBO's, Gelders Particulier Grondbezit, VBT, DLG, LTO Noord, SLG		X	X	X					X							
K.9	Onderzoek, visies en beleidsvorming																				
K.9.1	LOP implementatie	<i>Uitvoeren van diverse activiteiten en ontwikkelen van kaders om de uitvoering van het LOP handen en voeten te geven.</i>	1) Implementeren LOP in verschillende beleidsvelden en in gemeentelijke organisatie. 2) Onderzoeken nieuwe financieringsvormen. 3) Uitwerking van deelvisies. 4) Onderzoek naar de gevolgen van functieverandering in relatie tot grondgebruik en gebiedsidentiteit, de gevolgen van verevening, saldering etc.. 5) Opstellen van archeologische waardekaarten en cultuurhistorische structuurvisies. 6) Uitwerking VAB beleid onder andere bij IJsselhoeven in Veessen-Wapenveld. 7) Per deelgebied ontwikkelen van een actieplan. 8) Bomenstructuurplan opstellen.	Gemeenten Epe, Heerde en Voorst	Provincie Gelderland, Waterschap Veluwe, landschapsuitvoerders, adviesorganisaties, belangenorganisaties, TBO's, particulieren,		X	X	X			X	X	X	X		X				
K.10	Promotie en communicatie landschap																				
K.10.1	LOP promotie	<i>Promoten van het landschap (LOP, NLG).</i>	1) Organiseren van landschapsgerelateerde activiteiten zoals landschapsdagen, Nationale Boomfeestdag, wedstrijden heggenvlechten en het stimuleren van burgerbetrokkenheid voor het landschap. 2) Ontwikkelen van diverse communicatiemiddelen waaronder een populaire versie van het LOP, folders, een website, een inboeringscursus, etc.. 3) Informeren van zowel bestuurders (raden en colleges) als inwoners over status en werkwijze LOP middels een toegankelijke folder. 4) Uitgeven beeldenboek per Gemeente. 5) Uitgeven beeldenboek per landschapstype. 6) Stimuleren van natuur- en landschapseducatie. 7) Beschikbaar stellen mobiele sappers voor hoogstamfruit.	Gemeente Epe, Heerde, Voorst	Provincie Gelderland, Waterschap Veluwe, landschapsuitvoerders, adviesorganisaties, belangenorganisaties, TBO's, particulieren		X	X	X			X		X	X	X	X				X
K.10.2	Stimuleren vrijwilligers in het landschap	<i>Stimuleren weidevogelbescherming, bevorderen activiteiten hoogstambrigades en knotgroepen. Stimuleren vrijwillig beheer en aanleg/aanpassen beplantingen.</i>		Gemeente Epe, Voorst								X		X							X
K.10.3	Adoptie natuur	<i>Opzetten adoptieprojecten natuur.</i>	Opzetten adoptieprojecten natuur in Weteringse Broek met scholen in De Beemte, De Vecht en Teuge.	Gemeenten	landschapsuitvoerders, scholen, SLG							X		X							X
TOTAAL																					

Code	Deelgebied / Project	Projectbeschrijving / doel	Voorbeelden activiteiten en resultaten	Initiator	Betrokkenen	Prioriteit				Financiering	Sectoren								
						Apeldoorn	Epe	Heerde	Voorst		Stad & platteland	Landbouw	Natuur/ecologie	Water	Landschap(selementen)	Cultuurhistorie	Recreatie, toerisme & beleving	Wonen/werken & economie	Duurzaamheid & leefbaarheid
D.7.4	EVZ lage delen	<i>Stimuleren natte en droge EVZ in lage delen.</i>	1) Aanleg natuurvriendelijke oevers. 2) Hermeanderen. 3) Ontwikkelen nieuwe natte natuur (Fliert, Voorster Beek, Grote Wetering, Grote Leigraaf).	Gemeente Epe, Voorst, Provincie Gelderland	Waterschap Veluwe, Staatsbosbeheer, Stichting Geldersch Landschap, Oudheidkundige Kring Voorst, Stichting Natuur Anders								X						
D.7.5	Waterpartijen en bossen landgoederen	<i>Creëren mogelijkheden aanleg van waterpartijen en bossen bij landgoederen in de lage delen rond de kampen / zandopduikingen.</i>	Specifiek rondom de kampen: 1) Versterken landgoederenzone. 2) Stimuleren van nieuwe landgoederen bij functieveranderingen. 3) Versterken Groene Carré.	Gemeente Epe, Voorst	particulieren									X					
D.7.6	Ontwikkeling fietsverbindingen	<i>Aanleg van fietspaden ten behoeve van utilitaire alsmede recreatieve ontsluiting in de Weteringse Broek. Zowel in oost-west richting Apeldoorn-Voorst als in noord-zuid richting Terwold-Teuge-De Vecht.</i>	Aanleggen van fietspaden in de Weteringse Broek. In oost-west richting (Apeldoorn-Teuge en in noord-zuid richting (De Vecht-Teuge).	Gemeente Voorst, Epe	Provincie Gelderland, Gemeente Apeldoorn, VVV IJsselvallei, VBT								X		X				
D.8.1	Veenontginning Nijbroek																		
D.8.1	Versterking slagenlandschap	<i>Herstellen en behouden slagenlandschap middels behoud watergangen en heggenlandschap met elzen, knotwilgen en meidoornhagen.</i>	1) Veiligstellen en herstellen karakteristieke slagenlandschap tussen De Meintjes en Nijbroek (met maatvoering 30, 60, 90). 2) Behoud en herstel van bijbehorende watergangen en veedrinkpoelen (cultuurhistorische waterwerken). 3) Stimuleren van (vlecht)heggen. 4) Ontwikkelen van compensatie-instrumenten voor landschapselementen.	Gemeente Epe, Voorst	Staatsbosbeheer, landschapsuitvoerders, particulieren, SLG								X						
D.8.2	Grootschalige landbouw in slagenlandschap	<i>Verduurzamen grondgebonden landbouw door het bieden van ontwikkelingskansen (compensatieregelingen) met als doel het behoud van het karakteristieke slagenlandschap (meer of minder planmatig).</i>	Opzetten pilot op basis ervaringen opgedaan in project in Lochem (Grootschalige Landbouw in Kleinschalig Landschap) en aangepast aan specifieke kenmerken aanwezige landschapstype.	Gemeente Voorst, Provincie Gelderland	Gemeente Epe, LTO Noord, Stichting Natuur Anders, Stichting IJsselhoeven							X		X		X			
D.8.3	Openheid door landbouw	<i>Verduurzamen grondgebonden landbouw door het bieden van ontwikkelingskansen (compensatieregelingen) met als doel het behoud van het karakteristieke slagenlandschap.</i>	Ontwikkelen van compensatiemogelijkheden t.b.v. schaalvergroting in de vorm van landschapselementen.	Gemeente Epe, Voorst	Gemeente Heerde, LTO Noord, Stichting Heg-en-Landschap, Stichting Natuur Anders, particulieren								X						
D.8.4	Wegbeplantingen Weteringen	<i>Landschappelijk versterken door behoud en herstel van wegbeplantingen en beplantingen langs weteringen.</i>	Landschappelijke versterking Veenontginning Nijbroek door aanleg, herstel en onderhoud wegbeplanting (populieren, essen of iepen) van de noord-zuid lopende wegen en watergangen.	Gemeente Epe, Voorst, Waterschap Veluwe	Stichting Natuur Anders, particulieren								X						
D.9	Oeverwallen																		
D.9.1	Beplanting op de oeverwal	<i>Versterken karakteristieke beplantingen oeverwallen: erfbeplanting met lindes, beuken en kastanjes, wegbeplanting en hoogstamboomgaarden.</i>	1) Aanleggen heggen op de dijk. 2) Stimuleren erfbeplantingen. 3) Robuuster maken heggen, herstel monumentale bomen en hoogstamboomgaarden op basis van resultaten projecten Terwoldse Bandijk en IJsselhoeven.	Waterschap RWS, Gemeenten Epe Heerde, Voorst	landschapsuitvoerders, SLG								X						

Code	Deelgebied / Project	Projectbeschrijving / doel	Voorbeelden activiteiten en resultaten	Initiator	Betrokkenen	Prioriteit				Financiering	Sectoren												
						Apeldoorn	Epe	Heerde	Voorst		Stad & platteland	Landbouw	Natuur/ecologie	Water	Landschap(selementen)	Cultuurhistorie	Recreatie, toerisme & beleving	Wonen/werken & economie	Duurzaamheid & leefbaarheid	Communicatie, kunst & cultuur			
D.9.2	Programma en eisen gebiedsontwikkeling	Opstellen landschappelijk programma en eisen voor gebiedsvisie Deventer-Twello.	1) Verkennen planologische mogelijkheden. 2) Opstellen landschappelijk kader. 3) Formulieren programma van eisen.	Gemeente Voorst	Stichting Natuur Anders						X												
D.10 Ingepolderde uiterwaarden																							
D.10.1	Versterken kavelgrenzen en wegen	Aanplanten hagen op kavelgrenzen en aanbrengen van wegbeplantingen (ingepolderde uiterwaarden).	1) Herstellen en nieuw aanleggen van meidoornhagen, knotwilgen en grienden. 2) Verbinden van erven in De Pollen met lijnvormige elementen.	Gemeente Voorst	landschapsuitvoerders, Weidevogelgroep IJsselvallei, Gelders Particulier Grondbezit, SLG							X											
D.10.2	Compensatie ingepolderde uiterwaarden	Natuur- en landschapscompensatie Voorster Klei	Opstellen programma van eisen dijkverlegging Voorster Klei (natuurcompensatie langs Voorster Beek / Lage Leiding en landschapscompensatie in gehele Voorster Klei).	Gemeente Voorst	Provincie Gelderland, RWS, Waterschap Veluwe, DLG, LNV, RACM								X										
D.11 Uiterwaarden																							
D.11.1	Nootplan uiterwaarden	Aanplanten (noten-)boomgaarden op de buitendijkse delen van oeverwal (tegen de dijk).	Binnen de mogelijkheden gesteld door RWS beplanten buitendijkse delen met gebiedsspecifieke soorten.	RWS, LTO Noord, TBO's	Gemeente Heerde, RWS, landschapsuitvoerders, particulieren									X									
LANDSCHAPSELEMENTEN																							
D.12 Beken																							
D.12.1	Behoud beek- en sprenghensysteem	In stand houden, herstellen, beleefbaar en zichtbaar maken van het volledige systeem van beken en sprenghen met bijbehorend erfgoed (dus alle blauwe lijnen in analysekaart). Behouden volledig traject omwille van cultuurhistorische waarden.	Onderstaande maatregelen qua thematiek integraal maar tevens beekspecifiek uitvoeren: 1) Behouden van het cultuurhistorisch waardevolle systeem van sprenghenbeken door de sprenghen en sprenghokken niet te laten verlanden. 2) Behouden en herstellen van opgeleide beken, inclusief de beekbegeleidende beplantingen. 3) Aanleggen paden langs deze beken voor beter beleefbaar en toegankelijk maken van opgeleide beken. 4) Oppakken van voormalige molenlocaties als ontwikkellocaties.	Gemeente Epe, Heerde, Waterschap Veluwe	Gelders Genootschap, VVV IJsselvallei, Erfgoedplatform Epe, Heerder Historische Vereniging, Stichting Beken en Sprenghen, Provincie Gelderland, particulieren, SLG									X	X	X	X						
D.14.2	Revitaliseren van beken	Vergroten ecologische waarde beken en oevers.	1) Landschappelijke inpassing van beekdalen. 2) Aanleg van natuurvriendelijke oevers. 3) Ontwikkelen van ecologische stapstenen. 4) Herstel van HEN en SED-watervan.	Waterschap Veluwe	Gemeente Epe, Heerde, Voorst (Voorster Beek)									X	X								
D.13 Weteringen																							
D.13.1	Lijnen en weteringen	Behouden van de strakke, cultuurhistorisch waardevolle lijnvoering van de weteringen en (toevoer)kanalen d.m.v. passende ecologische maatregelen.	Realiseren van passende ecologische maatregelen. Aanleggen parallelsloot of natuurvriendelijke oevers achter een pad of kade op de koppen van de slagen (weteringen). Waar weteringen door landbouwgronden worden ingeklemd kiezen voor struweel en plas/dras situaties; geen opgaande bomen.	Gemeente Epe, Voorst, Waterschap Veluwe	Gemeente Heerde, particulieren										X								
D.13.2	Beplanten Nieuwe Wetering	Beplanten van de Nieuwe Wetering, daar waar hij door de hoge delen in het landschap stroomt.	Beplanten Nieuwe Wetering In Heerde in bij voorkeur het meest noordelijke deel.	Gemeente Epe, Heerde	Waterschap Veluwe, SLG										X								
D.14 Dorps- en standsranden																							

Code	Deelgebied / Project	Projectbeschrijving / doel	Voorbeelden activiteiten en resultaten	Initiator	Betrokkenen	Prioriteit				Financiering	Sectoren											
						Apeldoorn	Epe	Heerde	Voorst		Stad & platteland	Landbouw	Natuur/ecologie	Water	Landschap(selementen)	Cultuurhistorie	Recreatie, toerisme & beleving	Wonen/werken & economie	Duurzaamheid & leefbaarheid	Communicatie, kunst & cultuur		
D.14.1	Uitbreidingslocaties	<i>Bouwen op de hoge delen bij stedelijke of andere integrale uitbreidingen en daarbij inspelen op de landschappelijke ondergrond (dorps- en stadranden).</i>	Inbrengen landschappelijke overwegingen bij keuze uitbreidingslocaties. Versterken van overgangen tussen dorp en buitengebied met karakteristieke landschapselementen kenmerkend voor het betreffende landschapstype.	Gemeente Epe, Heerde, Voorst	Provincie Gelderland, Waterschap Veluwe, IVN, KNNV, plaatselijke belangenorganisaties, ontwikkelaars, landschapsuitvoerders, SLG		X	X	X		X				X							
D.14.2	Landschappelijk inpassen buitenzijde uitbreidingslocaties	<i>Maken landschappelijk voorkant aan de buitenzijde van bouwlocaties met behoud van beleving en toegankelijkheid.</i>	1) Landschappelijk inpassen van bouwlocaties. 2) Aanleg groene wiggen.	Gemeente Epe, Heerde	Provincie Gelderland, ontwikkelaars, plaatselijke belangenorganisaties, SLG		X	X			X											
D.15 Apeldoorns Kanaal																						
D.15.1	Bepanting Apeldoorns Kanaal Noord	<i>Bepanten van het Apeldoorns Kanaal ten Noorden van Apeldoorn, daar waar hij door de hoge delen stroomt.</i>	Herstellen, beheren en waar nodig aanplanten aan de oostzijde van het Apeldoorns Kanaal. De aanplant baseren op het patroon van het omliggende landschap. Niet beplanten in de lage gebieden.	Gemeente Epe, Heerde, Waterschap Veluwe	Provincie Gelderland																	
D.15.2	Toegang oevers Apeldoorns Kanaal	<i>Toegankelijk maken oevers Apeldoorns Kanaal.</i>	Openstellen jaagpaden en schouwpaden langs Apeldoorns Kanaal.	Gemeente Epe, Heerde, Waterschap Veluwe	Provincie Gelderland, Gemeente Heerde,						X				X							
D.15.3	Sluizen	<i>Versterken van cultuurhistorische landschappelijke waarden langs Apeldoorns Kanaal.</i>	Herstellen van de leilinden bij de sluizen in het Apeldoorns Kanaal.	Gemeente Epe, Waterschap Veluwe							X				X							
D.16 Bandijken																						
D.16.1	Een dijk van beleving	<i>Toegankelijk maken voor wandelaars van de gehele Bandijk.</i>	Toegankelijk en beleefbaar maken van IJssellandschap door openstellen en/of aanleg paden ter ontwikkeling van vensters op de Veluwe.	Waterschap Veluwe	Gemeente Epe, Heerde, Voorst, SLG						X				X							
D.16.2	Samen op de dijk	<i>Bevorderen van recreatief medegebruik van de dijk.</i>	Uitvoeren studie naar veilig gebruik (samen met betrokken partijen) van meervoudig gebruik dijken.	Gemeente Heerde	Gemeente Epe, Waterschap Veluwe, plaatselijke belangenorganisaties, Gemeenten Olst en Wijhe, SLG										X							
D.16.3	Cultuurhistorie langs de dijk	<i>Behouden en herstellen van cultuurhistorische elementen langs de dijk.</i>	Beschrijving, bescherming en herstel van kolken/wielen, grafheuvels en waterrad.	Gemeente Epe, Heerde, Voorst, Waterschap Veluwe	landschapsuitvoerders										X	X						
D.17 Oude spoorlijn																						
D.17.1	Fietspad spoorlijn	<i>Vervolmaken van het fietspad op het traject van de oude spoorlijn.</i>	1) Aanleg fietstunnel onder de A50 door bij Heerde. 2) Aanleg ontbrekende schakel bij Epe (tussen fietstunnel N309 en huidige fietspad).	Gemeente Epe, Heerde	Provincie Gelderland, VBT, RGV, SLG										X							
D.17.2	Bepanting langs de baan	<i>Herstellen en beheren van verspreide beplantingen in overeenstemming met de desbetreffende landschapstypen (oude spoorlijn).</i>	Uitvoeren herstelprogramma spoorlijntracé in (Heerde en Epe).	Gemeente Epe, Heerde	RGV, landschapsuitvoerders, SLG						X											
TOTAAL																						

DLG Dienst Landelijk Gebied
FBE Faunabeheereenheid
IVN Vereniging voor Natuur- en Milieueducatie
KNNV Koninklijke Nederlandse Vereniging voor Veldbiologie
LNV Ministerie van Landbouw Natuurbeheer en Voedselkwaliteit
LTO Noord Land- en Tuinbouworganisatie afdeling Noord Nederland

Code	Deelgebied / Project	Projectbeschrijving / doel	Voorbeelden activiteiten en resultaten	Initiator	Betrokkenen	Prioriteit				Financiering	Sectoren									
						Apeldoorn	Epe	Heerde	Voorst		Stad & platteland	Landbouw	Natuur/ecologie	Water	Landschap(selementen)	Cultuurhistorie	Recreatie, toerisme & beleving	Wonen /werken & economie	Duurzaamheid & leefbaarheid	Communicatie, kunst & cultuur

plaatselijke
belangenorganisaties

RACM
RGV
RWS
TBO
VBT

veelal dorpsbelangenorganisaties (dbo's)
aangesloten bij Vereniging Kleine Kernen
Gelderland (VKK)
Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten
"Recreatieschap"
Rijkswaterstaat
terrein beherende organisaties
Veluws Bureau voor Toerisme